

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА ДЛЯ СТУДЕНТІВ

Педагогіка

Освітньої програми:	Середня освіта (Українська мова і література)
Рівня вищої освіти:	першого (бакалаврського)
на здобуття освітнього ступеню:	бакалавра
за спеціальністю:	014 Середня освіта (українська мова і література)
галузі знань:	01 Освіта / Педагогіка

Рівне – 2019

Вид дисципліни	нормативна
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Викладач	Марчук О.О. к.п.н.доцент
Контактна інформація (телефон, електронна адреса)	
Місце та час проведення консультацій	понеділок, 13.00, аудиторія 106
Курс	2
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	3
Загальна кількість годин	90
Форма підсумкового контролю	залік

Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Педагогіка» вивчається студентами спеціальності 014 Середня освіта (українська мова і література) упродовж третього семестру.

Курс «Педагогіка» має важливе значення для підготовки фахівця-філолога, майбутнього вчителя української мови та літератури і є базовою складовою частиною циклу гуманітарних суспільних дисциплін. Крім того він традиційно є теоретичною основою гуманітарної освіти. Курс філософії зорієнтовано на творче осмислення досягнень світової філософської думки, формування у студентів критичного мислення і вміння наукового аналізу щодо різних аспектів сучасного життя. Вивчення курсу спрямоване на формування духовного світу особистості, яка усвідомлює своє місце у світі, зокрема, суспільстві. Курс повинен надати можливість орієнтуватися у численних поглядах на світ, його загальну будову, роль людини у світі, розумітися на різноманітних методологічних проблемах пізнання.

Мета забезпечення знань майбутніх фахівців в галузі педагогіки та психології.

1. Компетентності

ФК-1	Здатність формувати в учнів предметні компетентності.
ФК-11	Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі викладання української мови та літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі.
ФК-13	Здатність доцільно використовувати й створювати сучасне навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять.
ФК-14	Здатність створювати рівноправний і психологічно позитивний клімат для навчання, організувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учнями, учителями, батьками та ін.), дотримуватися етичних норм у професійній діяльності та впроваджувати їх в освітній простір і суспільство.

2. Програмні результати навчання

ПРЗ 1. Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури, історії, іноземної мови.

ПРУ 1. Уміє організувати навчальний процес у ЗНЗ (співпрацю в команді), реалізувати

професійно-практичні засади навчання, формувати в учнів предметні компетентності.

ПРК 1. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування.

ПРА 3. Здатний організувати, аналізувати, критично оцінювати, нести відповідальність за результати власної професійної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки

Тема 1. Предмет і завдання педагогіки.

Предмет педагогіки, її категорії (виховання, навчання, освіта).

Система педагогічних наук: загальна педагогіка (загальні основи педагогіки, теорія навчання, теорія виховання, теорія управління), вікова педагогіка (дошкільна, педагогіка школи, педагогіка дорослих), корекційна педагогіка (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, олігофренопедагогіка, логопедія, виправно-трудова педагогіка), галузеві педагогіки (спортивна, військова, вищої школи та ін.), історія педагогіки, порівняльна педагогіка, соціальна педагогіка (агогіка, герогіка, андрагогіка, віктимологія), духовна педагогіка, козацька педагогіка, педагогіка народного календаря, родинна педагогіка, предметні методики. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Завдання сучасної педагогіки. Напрями і течії зарубіжної педагогіки (філософська, психолого-педагогічна, соціальна). Методи науково-педагогічного дослідження.

Тема 2 . Розвиток і формування особистості.

Загальне поняття про розвиток і формування особистості. Людина як єдність трьох компонентів – анатомо-фізіологічного, психічного і соціального. Рушійні сили і закономірності розвитку.

Вплив середовища (природного та соціального) на розвиток особистості. Вплив спадковості на розвиток особистості. Вплив діяльності на розвиток особистості.

Формування людини як особистості та його види – стихійне, цілеспрямоване, самоформування.

Акселерація та ретардація.

Зарубіжні концепції розвитку особистості.

Тема 3. Система освіти в Україні.

Поняття системи освіти, її структура. Історія становлення системи освіти в Україні. Основні нормативні документи, які регламентують діяльність вітчизняних закладів освіти: Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття) (1994), Закон України про освіту (1996), Закон України «Про загальну середню освіту» (1999), Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа) (2002), Національна доктрина розвитку освіти (2002).

Принципи побудови системи освіти України: доступність для кожного громадянина усіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою; рівність умов кожної людини для повної реалізації її здібностей, таланту, всебічного розвитку; гуманізм, демократизм, пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей; органічний зв'язок зі світовою та національною історією, культурою, традиціями; незалежність освіти від політичних партій, громадських і релігійних організацій; науковий, світський характер освіти; інтеграція з наукою і виробництвом; взаємозв'язок з освітою інших країн; гнучкість і прогностичність системи освіти; безперервність і різноманітність освіти; поєднання державного управління і громадського самоврядування в освіті.

Структура освіти в Україні: дошкільна освіта, загальна середня освіта, позашкільна освіта, професійно-технічна освіта, вища освіта, післядипломна освіта, самоосвіта.

Основні типи загальноосвітніх та інших навчальних закладів (дошкільні заклади, загальноосвітні школи, гімназії, ліцеї, колеґіуми, училища, технікуми, коледжі, інститути, університети), специфіка їх роботи.

Тема 4. Суть процесу навчання.

Навчання як вид пізнавальної діяльності учнів. Суть процесу навчання, його методологічна основа. Рушійні сили навчального процесу. Функції навчання. Основні етапи засвоєння знань: сприймання, усвідомлення й осмислення, закріплення, застосування. Їх взаємозв'язок. Типи навчання. Мотивація навчальної діяльності учнів.

Тема 5. Зміст освіти в школі

Суть і завдання змісту освіти. Основні принципи реформування змісту шкільної освіти: гуманітаризація, інтеграція, диференціація. Концепції освіти. Види освіти: загальна, політехнічна, професійна. Рівні освіти. Документи, в яких реалізується зміст освіти в школі: навчальний план, навчальна програма, навчальні підручники. Навчальний план: загальна характеристика документа, структура, компоненти, поетапність формування (базовий, типовий, робочий), види. Навчальна програма: структура, принципи побудови, вимоги. Навчальний підручник: структура, функції, вимоги.

Змістовий модуль 2. Педагогічно-психологічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі

Тема 6. Методи навчання.

Суть методів навчання. Функції методів навчання. Різні підходи до класифікації методів навчання. Методи навчання за джерелом отримання знань (словесні, наочні, практичні). Методи навчання за характером логіки пізнання (репродуктивний, пояснювально-ілюстрований, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький). Методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності (аналіз, синтез, індукція, дедукція). Методи контролю за навчальною діяльністю учнів (усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований). Вибір методів навчання. Засоби навчання: статистичні, динамічні

Тема 7. Зміст освіти в школі

Суть і завдання змісту освіти. Основні принципи реформування змісту шкільної освіти: гуманітаризація, інтеграція, диференціація. Концепції освіти. Види освіти: загальна, політехнічна, професійна. Рівні освіти. Документи, в яких реалізується зміст освіти в школі: навчальний план, навчальна програма, навчальні підручники. Навчальний план: загальна характеристика документа, структура, компоненти, поетапність формування (базовий, типовий, робочий), види. Навчальна програма: структура, принципи побудови, вимоги. Навчальний підручник: структура, функції, вимоги.

Тема 8. Організаційні форми навчання.

Форми організації навчання, їх становлення. Класно-урочна система навчання в її історичному розвитку. Заняття як основна форма навчання дітей дошкільного віку. Урок як основна форма організації навчання учнів. Вимоги до сучасного уроку в школі. Типи уроків, їх структура. Дидактичні особливості уроків у першому класі. Підготовка вчителя до уроку. Аналіз уроку. Позаурочні форми навчання.

Тема 9. Контроль, оцінювання знань учнів

Місце і роль контролю за знаннями, уміннями і навичками в навчальному процесі. Функції контролю: навчальна, контролююча, діагностична, коригуюча, освітня, виховна, стимулююча. Види контролю знань, умінь і навичок учнів: попередній, поточний, тематичний, періодичний, підсумковий. Методи контролю знань, умінь і навичок учнів.

Вимоги до контролю. Оцінка знань, умінь і навичок. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.

Тема 10. Суть процесу виховання.

Загальне поняття про процес виховання. Рушійні сили виховного процесу. Компоненти виховного процесу.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Відповідно до Положення «Про порядок оцінювання навчальних досягнень студентів в умовах ECTS», контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти екзамен – 50 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу (максимальна сума – 40 балів).

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських, практичних і виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;

вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

застосування аналітичних підходів;

якість і чіткість викладення міркувань;

логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

самостійність виконання роботи;

грамотність подачі матеріалу;

використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;

оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є:

глибина і міцність знань, рівень мислення;

вміння систематизувати знання за окремими темами;
 вміння робити обґрунтовані висновки;
 володіння категорійним апаратом;
 навички і прийоми виконання практичних завдань;
 вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку;
 самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання індивідуального завдання є:
 відповідність технічним вимогам до індивідуального завдання;
 оригінальність концепції проекту;
 нові креативні рішення сформульованої проблеми;
 вміння впевнено довести результати, що були отримані в результаті виконання індивідуального завдання;
 наявність якісної презентації без помилок;
 оцінка, яку надала навчальна група під час захисту роботи.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

«Студенту на замітку»

Завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки				
Тема 1. Предмет і завдання педагогіки.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Усне та письмове опитування	Основна 1,3,4,10,40,39 Допоміжна 1,3,6	6,5
Тема 2. Розвиток і формування особистості.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування. Складання термінологічного словника	Основна 3,4,8,9 Допоміжна 7,8,9,10	6,5
Тема 3.	Вивчення лекційного	Експрес	Основна	6,5

Система освіти в Україні.	матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	опитування на лекції. Написання есе	2,7,11,15,16,17,18,19 Допоміжна 1	
Тема 4. Суть процесу навчання.	Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу	Презентація результатів	Основна 1,4,26,29,51,52 Допоміжна 1,2	6,5
Тема 5. Зміст освіти в школі	Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу	Анотування основних джерел з теми. Підготовка доповіді	Основна 1-3,4,6,7,10,14 Допоміжна 1,2	6,5
Змістовий модуль 2. Педагогічно-психологічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі				
Тема 6. Методи навчання.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Складання термінологічного словника Реферат з теми	Основна 1-3,37-41 Допоміжна 1,2	6,5
Тема 7. Зміст освіти в школі	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування на лекції.	Основна 1-3,37-41, 51,52 Допоміжна 1,2	5,5
Тема 8. Організаційні форми навчання.	Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу	Письмова контрольна робота	Основна 1-3,37-41, 51,52 Допоміжна 1,2	5
Тема 9. Контроль та оцінювання знань, умінь та навичок	Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу	Презентація	Основна 1-3,37-41, 51,52 Допоміжна 1,2,4	5,5
Тема 10 Суть процесу виховання	Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу	Презентація. Написання есе	Основна 1-3,37-41, 51,52 Допоміжна 1,2	5

Методи контролю результатів навчальної дисципліни студентів та рекомендації щодо їх оцінювання

Складові навчальної роботи	Максимальні бали за одне заняття (завдання)
----------------------------	---------------------------------------------

1. Робота на лекціях	1
2. Усна відповідь, доповнення, робота в аудиторії	2
3. Виконання і захист практичних (лабораторних) робіт	2
4. Поточна контрольна робота	10
5. Презентація та захист індивідуальної роботи	20
6. Екзамен	40

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	5,5	5	5,5	5	40	100

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Рекомендована література

Базова

1. Барбашова І. А. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. / І. А. Барбашова. – Бердянськ : Вид-во О. В. Ткачук, 2009. – 197 с.
2. Борейко В. Шляхи підвищення якості вищої освіти в Україні // Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. - № 2 (18). – Рівне, 2017. – С. 6-13.
3. Веретенко Т. Г. Загальна педагогіка : навч. посіб. / Т. Г. Веретенко – К. : ВД „Професіонал”, 2004. – 128 с.
4. Волкова Н. П. Педагогіка : Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2001. – 576 с.
5. Гарієвський Ю. В. освіта як загальнолюдська цінність // Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. - № 1 (17). – Рівне, 2017. –

- С. 162-169.
6. Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» від 21 лютого 2018 р. № 86.
 7. Державні стандарти загальної середньої освіти в Україні. – К., 1997.
 8. Загальна психологія: Навчальний посібник / За ред. О.Скрипченко, Л.Долінська, З.Огороднійчук та ін. - К.: «А.П.Н.», 1999. - 463 с.
 9. Загальна психологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Д.Максименко, В.О.Зайчук, В.В.Клименко, В.О.Соловієнко. За загальною редакцією академіка С.Д.Максименко. - К.: Форум, 2000.-543с
 10. Зайченко І. В. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закладів / І. В.Зайченко. – К. : “Освіта України”, “КНТ”, 2008. – 528 с.
 11. Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. № 2145 – VIII. – 20 с.
 12. Камінська Психологічні умови орозвитку педагогічного мислення в умовах ВНЗ // Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. - № 2 (18). – Рівне, 2017. – С. 47-53.
 13. Коваль В. В. Система методологічних підходів в історико-педагогічному дослідженні // Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. - № 1 (17). – Рівне, 2017. – С. 162-169.
 14. Концепція 12-річної середньої загальноосвітньої школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://uazakon.com/document/spart22/inx22101.htm>, вільний. – Назва з екрана.
 15. Концепція безперервної системи національного виховання. – К., 1994. – 47 с.
 16. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності // Шлях освіти. – 2000. – № 3. – С. 7 – 13.
 17. Концепція громадянської освіти в Україні // Освіта України. – 2000. – № 46. – 15 листоп. – С. 12-13.
 18. Концепція екологічної освіти в Україні // Інформаційний збірник Міністерства освіти України, 2002. - № 7. – С. 3-22.
 19. Концепція естетичного виховання учнівської молоді в умовах відродження української національної культури // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 1992. - № 5. – С. 2 – 9.
 20. Концепція педагогічної освіти // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 1999. – № 8. – С. 9 – 25.
 21. Концепція позакласної виховної роботи в загальноосвітній школі. – К., 1991. – 32 с.
 22. Кульчинський В. Й. Структурні компоненти патріотизму учнівської молоді в Україні другої половини ХХ століття // Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. - № 1 (19). – Рівне, 2018. – С. 38-46.
 23. Лихачев Б. Т. Педагогіка. Курс лекцій.- М., 1998.
 24. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посіб. / В. І. Лозова, Г. В. Троцько ; Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : “ОВС”, 2002. – 400 с.
 25. Лутай В. С. Філософія сучасної освіти. - К., 1996.
 26. Луцик Д. В. Педагогіка. – Дрогобич, 2001. – 100 с.
 27. Мазоха Д. С., Опанасенко Н. І. Педагогіка : Навчальний посібник. –К., 2005. – 232 с.
 28. Максименко С.Д., Е.Л. Носенко. Експериментальна психологія. (Дидактичний тезаурус). Навч. Посіб., К.: МАУП, 2002. – 128с.
 29. Максимюк С. П. Педагогіка : навч. посіб. / С. П. Максимюк. – К. : Кондор, 2005. – 667 с.
 30. Мартиненко С. М., Хоружа Л. Л. Загальна педагогіка : Навч. посібник. – К.: МАУП, 2002. – 176 с.
 31. Марчук О. О. Висвітлення проблем патріотичного виховання молоді у працях відомих українських педагогів / Дем'янчук А. С., Марчук О. О. // Психолого-педагогічні

- основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. – № 1 (19)). - Рівне: РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2018 р. – С. 10-16.
32. Марчук О. О. Впровадження педагогічних здобутків вчителів початкових шкіл Волинської губернії в контексті реформування освіти України / Марчук О. О. // Збірник тез виступів учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми реформування дошкільної та початкової освіти України у контексті євроінтеграційних процесів» (20 березня 2018 р.). – Рівне : РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2018. с. 158-160.
 33. Марчук О.О. Виховання в душі миру як пріоритетний напрям роботи викладачів Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка С. Дем'янчука / Дем'янчук А. С., , Марчук О.О., Мельничук Л. Б., Петрук О. М // Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. – № 2 (20)). - Рівне: РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2018 р. – С. 21-27.
 34. Марчук О.О. Тенденції навчання та виховання молоді в сучасних культурно-освітніх установах / Марчук О. О. // Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. – № 2 (20)). - Рівне: РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2018 р. – С. 21-27.
 35. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. Навч. посібник. - К., 2001. – 608 с.
 36. Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник. – К: Центр навч. літ-ри, 2005. – 624с.
 37. Омеляненко С. В. Педагогіка: тестові завдання: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 391с.
 38. Пальчевський С. С. Педагогіка : навч. посіб. / С. С. Пальчевський. – К. : Каравела, 2007. – 576 с.
 39. Педагогіка / За ред. М. Д. Ярмаченка.- К., 1986.
 40. Педагогіка : Навч. посібник / В. М. Галузяк, М. І.Сметанський, В. І. Шахов. – Вінниця : РВВ ВАТ “Вінницька обласна друкарня”, 2001. – 200 с.
 41. Педагогіка : Хрестоматія / Уклад. А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – К. : Знання-Прес, 2003.- 700 с.
 42. Педагогіка початкової школи: Програма навчальної дисципліни (за вимогами кредитно-модульної системи) / Укл. Я. П. Кодлюк, З. М. Онишків. – Тернопіль : ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2007. – 70 с.
 43. Петрук О. М. Василь Сухомлинський про виховання в учнів високих моральних якостей і норм поведінки // Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. - № 2 (18). – Рівне, 2017. – С. 107-113.
 44. Подласый И. П. Педагогика : 100 вопросов – 100 ответов: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М. : Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2001. – 368 с.
 45. Подласый И. П. Педагогика. Новый курс. – М., 1999. – Кн. 1. – 576 с.
 46. Поташнюк В. В. Роль компенсаторних функцій у пізнавальній діяльності при втраті зору// Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. - № 2 (18). – Рівне, 2017. – С. 136-142.
 47. Ставицький О. О., Гіль Т. А. Вплив соціально-психологічних умов на самовизначення особистості підлітків // Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. - № 2 (18). – Рівне, 2017. – С. 162-169.
 48. Стельмахович М. Г. Українська народна педагогіка. - К., 1997.
 49. Столяренко А. М. Общая педагогика. М., 2006. – 479 с.
 50. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 класи. Київ. : ТД «Освіта-центр+», 2018. - 240 с.
 51. Фіцула М. М. Педагогіка.– К. : Видавничий центр “Академія”, 2000. – 544 с.
 52. Фіцула М. М. Педагогіка.– Тернопіль, 1997. – 192 с.
 53. Харламов И. Ф. Педагогика. – Мн., Университетское, 2001. – 272 с.
 54. Цимбалюк І. М. Психологія. – К.: ВД “Професіонал”, 2004. – 304 с.

55. Цимбалюк І. М., Яницька О. Ю. Загальна психологія. Модульно-рейтинговий курс для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Професіонал, 2004. – 215 с.
56. Ягупов В. В. Педагогіка : Навч. посібник. – К. : Либідь, 2002. – 560 с.
57. Якса Н. В. Основи педагогічних знань : навч. посіб. / Н. В. Якса. – К. : Знання, 2007. – 358 с.
58. Марчук О. О., Дем'янчук А. С. Сутність педагогічного поняття «патріотичне виховання» дошкільників. Збірник тез виступів учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми реформування дошкільної та початкової освіти України у контексті євроінтеграційних процесів» (20 березня 2018 р.). Рівне, 2018. С. 39–41.
59. Марчук О. О., Жук Н. В. Єдність і взаємозв'язок завдань виховання дошкільників в контексті євроінтеграційних освітніх процесів. Збірник тез виступів учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми реформування дошкільної та початкової освіти України у контексті євроінтеграційних процесів» (20 березня 2018 р.). Рівне, 2018. С. 150–152.
60. Марчук О. О. Впровадження педагогічних здобутків вчителів початкових шкіл Волинської губернії в контексті реформування освіти України Збірник тез виступів учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми реформування дошкільної та початкової освіти України у контексті євроінтеграційних процесів» (20 березня 2018 р.). Рівне, 2018. – С. 158–160.

Допоміжна

1. Агафонова А. С. Практикум по общей педагогике : Учебное пособие. – СПб.: Питер, 2003. – 416 с.
2. Дидактика: навчально-методичний комплекс/ Укл.: М. С.Гордійчук, О. Ю.Попова. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О.В., 2010. – 168 .
3. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Практикум з педагогіки. – К.: Знання-Прес, 2003. – 418 с.
4. Практикум з педагогіки: Навчальний посібник / За заг. ред. О. А. Дубасенюк. – К. : “Центр навчальної літератури”, 2004. – 464 с.
5. Сидорчук Н. Г. Інструктивно-методичні матеріали до курсу педагогіка : методичний посібник. – Житомир, 2005. – 168 с.
6. Щербань П. М. Прикладна педагогіка : Навчально-методичний посібник.– К., 2002.– 215 с.
7. Роменець В. А. Психологія творчості: навчальний посібник. – К.: Либідь, 2001. – 288 с.
8. Русинка І. І. Психологія: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2007. – 367 с.
9. Дубравська Д. М. Основи психології: Навчальний посібник. – Львів: Світ, 2001. – 280 с.
10. Загальна психологія: Підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К.: Либідь, 2005. – 464 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Віртуальні бібліотеки, е-каталоги та довідники е-ресурсів.- http://intellect-invest.org.ua/educ_resources_virtual_libraries/.
2. Державні бібліотеки України та інших країн. - http://intellect-invest.org.ua/educ_resources_state_libraries/.
3. Електронний журнал «Народна освіта» (наукове фахове видання).- <http://www.narodnaosvita.kiev.ua/>.
4. Збірник нормативних документів. Загальна середня освіта: в 4-ох част. – Київ, 2010.
5. Матеріали міністерства освіти і науки України (www.mon.gov.ua)
6. Нова українська школа // <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

